

Organizace soudů

Soudy jsou z hlediska trestního práva vedle státních zastupitelství a Policie České republiky jedním z orgánů činných v trestním řízení. Jsou součástí moci soudní podle Ústavy České republiky. **Vynášejí rozsudek o vině či nevině a o výši trestu**, narození od státních zastupitelství, která dohlíží na dodržování zákonných ustanovení při vyšetřování Policie České republiky a podávají k soudu obžalobu.

Soudci jsou při výkonu své funkce nezávislí. Jejich nestrannost nesmí nikdo ohrožovat^[1].

Mapa obecného soudnictví v České republice

Druhy soudů

Organizace soudů je soustava soudů a jejich činnost. Soustava soudů je souhrn všech obecných nezávislých soudů, jejich působnost, organizační uspořádání a vzájemné vztahy, které vykonávají jménem republiky na jejím území soudnictví. Soustava obecných soudů je jednotná na celém území státu. Mezi soudy soustavy obecných soudů existují určité vztahy a vazby. Jednotlivé soudy jsou organizovány do struktury, v níž jsou si navzájem nadřizené a podřízené. Ústavní soud a organizace správních soudů do této struktury nepatří, protože se zabývají jinými než trestněprávními otázkami. Hierarchie je následující:

Soustava civilního soudnictví

- **Nejvyšší soud** se sídlem v Brně,
- **Vrchní soudy** se sídlem v Praze a Olomouci,
- **Krajské soudy** (včetně Městského soudu v Praze),
- **Okresní soudy** (včetně Městského soudu v Brně a obvodních soudů v Praze)

Soustava správního soudnictví

- **Nejvyšší správní soud**
- **Krajské soudy** (Městský v Praze)

Ústavní soud – dohlíží na dodržování ústavnosti, posuzuje soulad zákonů a všech mocenských rozhodnutí s ústavou. (stojí mimo soustavu soudů)

Od článku soudů je třeba rozlišit **stupeň soudů** (tzv. instanci). Stupeň soudů je procesní pojem uplatňující se v rámci rozhodování o opravných prostředcích. Určuje, který soud rozhoduje ve věci jako první a který soud je v téže věci soudem vyššího stupně rozhodujícím o opravném prostředku. Jeden článek soudní soustavy (například soudy krajské) může na základě procesních pravidel rozhodovat v některých věcech jako soud prvního stupně a v jiných jako soud druhého stupně. Soustava obecných soudů v České republice je v současné době dvoustupňová, to znamená, že proti rozhodnutí soudu prvního stupně je přípustný jeden řádný opravný prostředek.

Soudní rozhodnutí

V České republice vynáší rozsudek soudní moci **senát** jako protiklad uspořádání *poroty* u soudů v jiných zemích (např. USA).

V roli soudu nejnižších instancí vystupuje **samosoudce**, tj. jeden profesionální soudce jmenovaný prezidentem republiky, který sám rozhoduje v otázkách, jež mají malou společenskou odpovědnost a nízkou trestní sazbu. U závažnějších případů a soudů vyšších instancí rozhoduje **senát tří osob** složený z jednoho soudce jmenovaného prezidentem republiky (předsedy senátu) a dvou soudních přísedících – laiků, bezúhonných občanů jmenovaných předsedou soudu, a v nejzávažnějších případech **senát tří či až pěti profesionálních soudců**.

Pravomoc soudu znamená určení orgánu, oprávněného v dané věci rozhodovat a meze tohoto rozhodování, projednávání a rozhodování věcí, které vyplývají ze soukromoprávních vztahů. Soudy rozhodují o vině obžalovaného a o trestu za spáchaný zločin. Spory o pravomoc mezi soudy rozhodují vrchní soudy.

Do justice ještě kromě soudů patří státní zastupitelství (hájí zájmy státu, je mu podřízeno ministerstvo spravedlnosti), justiční stráž, vězeňská služba, advokacie, notářství (poskytování právních porad, odhadů, atd.)

Odkazy

Reference

- Česká republika. Ústava České republiky. In *1/1993 Sb.* 1992. Článek 82, odst. 1. Dostupné také z URL <<http://www.psp.cz/docs/laws/constitution.html>>.

Související články

- Organizace státních zastupitelství

Externí odkazy

- Druhy soudů (článek „Soud“ české wikipedie)
- Soudy v České republice (článek české wikipedie)

Použitá literatura

- PILIN, Alexander. *Závěrečný seminář* [přednáška k předmětu Soudní lékařství, obor Všeobecné lékařství, 1. lékařská fakulta Univerzita Karlova]. Praha. 2.12.2011.